

**Overeenkomst
tussen het Koninkrijk der Nederlanden, de Bondsrepubliek
Duitsland, het Land Nedersaksen en het Land
Noordrijn-Westfalen inzake grensoverschrijdende samenwerking
tussen territoriale gemeenschappen of autoriteiten**

Het Koninkrijk der Nederlanden, de Bondsrepubliek Duitsland, het Land Nedersaksen en het Land Noordrijn-Westfalen

zich bewust van de uit grensoverschrijdende samenwerking voortvloeiende voordelen, zoals omschreven in de op 21 mei 1980 te Madrid gesloten Europese Kaderovereenkomst inzake grensoverschrijdende samenwerking tussen territoriale gemeenschappen of autoriteiten,

geleid door de wens voor deze gemeenschappen of autoriteiten de mogelijkheid te scheppen op publiekrechtelijke basis samen te werken-

zijn overeengekomen als volgt:

Artikel 1
Reikwijdte

1. Deze Overeenkomst is van toepassing
 1. in het Koninkrijk der Nederlanden op provincies en gemeenten,
 2. in het Land Nedersaksen op "Gemeinden", "Samtgemeinden" en "Landkreise",
 3. in het Land Noordrijn-Westfalen op "Gemeinden", "Kreise", "Landschaftsverbände" en de "Kommunalverband Ruhrgebiet".
2. Openbare lichamen in de zin van artikel 8 van de Wet gemeenschappelijke regelingen van 20 december 1984, laatstelijk gewijzigd bij wet van 13 december 1990, en "Zweckverbände" kunnen deelnemen aan grensoverschrijdende samenwerking, indien dit op grond van hun interne regelingen is toegestaan.
3. In overleg met de andere Overeenkomstsluitende Staten kan elk der Overeenkomstsluitende Staten andere lokale of regionale gemeenschappen aanwijzen, waarop de bepalingen van deze Overeenkomst mede van toepassing zullen zijn.
4. Het derde lid is van overeenkomstige toepassing op andere publiekrechtelijke rechtspersonen, indien deelneming van hen volgens het interne recht van hun Staat is toegestaan en indien ook lokale of regionale gemeenschappen van de desbetreffende Staat deelnemen aan de vormen van grensoverschrijdende samenwerking. Onder deze voorwaarden is ook de deelneming van privaatrechtelijke personen toegestaan, met uitzondering van samenwerking overeenkomstig artikel 6.
5. Deze Overeenkomst is niet van toepassing op vormen van samenwerking waarin uitsluitend Duitse of uitsluitend Nederlandse territoriale gemeenschappen of autoriteiten deelnemen.
6. Territoriale gemeenschappen of autoriteiten in de zin van deze Overeenkomst zijn de in het eerste, tweede en derde lid

genoemde, alsmede de in het vierde lid bedoelde rechtspersonen.

Artikel 2

Doel en vormen van de samenwerking

1. Territoriale gemeenschappen of autoriteiten kunnen in het kader van de bevoegdheden die zij volgens het interne recht van hun Staat hebben, op basis van deze Overeenkomst samenwerken, om een efficiënte en doelmatige behartiging van hun taken door middel van grensoverschrijdende samenwerking te bevorderen.

2. Onverminderd de mogelijkheden om op basis van het privaatrecht samen te werken, kan de samenwerking geschieden door

1. het treffen van een gemeenschappelijke regeling waarbij een openbaar lichaam wordt ingesteld,
2. het treffen van een gemeenschappelijke regeling waarbij geen openbaar lichaam of gemeenschappelijk orgaan wordt ingesteld,
3. het treffen van een gemeenschappelijke regeling waarbij een gemeenschappelijk orgaan wordt ingesteld.

Artikel 3

Openbaar lichaam

1. Territoriale gemeenschappen of autoriteiten kunnen ter gemeenschappelijke vervulling van taken die volgens het voor elk van hen geldende interne recht door een publiekrechtelijk lichaam kunnen worden behartigd, een gemeenschappelijke regeling treffen waarbij een openbaar lichaam wordt ingesteld.

2. Het openbaar lichaam is een publiekrechtelijk lichaam. Het bezit rechtspersoonlijkheid.

3. Voor zover deze Overeenkomst geen andere bepalingen bevat, geldt voor het openbaar lichaam het recht van de Overeenkomstsluitende Staat waar de zetel van het openbaar lichaam is gevestigd.

Artikel 4

Regeling en interne structuur van het openbaar lichaam

1. De deelnemende territoriale gemeenschappen of autoriteiten stellen het openbaar lichaam bij regeling in.

2. Organen van het openbaar lichaam zijn het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur. De regeling kan met inachtneming van het toe te passen interne recht in meer organen voorzien.

3. De regeling dient bepalingen te bevatten over:

1. de deelnemers aan de regeling;
2. de taken en bevoegdheden van het openbaar lichaam;
3. de naam en de zetel van het openbaar lichaam;
4. de bevoegdheden van de organen van het openbaar lichaam en het aantal vertegenwoordigers van de territoriale gemeenschappen en autoriteiten in de organen;
5. de convocatieprocedure;
6. de voor de besluitvorming vereiste meerderheden;
7. de openbaarheid van de vergaderingen;
8. de taal en de vorm van de notulen van de vergaderingen;
9. de wijze waarop de vertegenwoordigers van de territoriale gemeenschappen of autoriteiten in het algemeen bestuur inlichtingen verstrekken aan de organen van de territoriale gemeenschap of autoriteit die hen hebben afgevaardigd;

10. de wijze waarop een vertegenwoordiger van de territoriale gemeenschap of autoriteit in het algemeen bestuur door de territoriale gemeenschap of autoriteit die hem heeft afgevaardigd, ter verantwoording kan worden geroepen voor het door hem in dat bestuur gevoerde beleid;
11. de wijze waarop het algemeen bestuur inlichtingen verstrekt aan de territoriale gemeenschappen of autoriteiten die de regeling zijn aangegaan;
12. de wijze van boekhouding;

13. de vaststelling van de bijdragen van de deelnemers aan de regeling;
14. de toetreding en uittreding van de deelnemers aan de regeling;
15. de opheffing van de regeling waarbij het openbaar lichaam is ingesteld en
16. de afwikkeling van de regeling waarbij het openbaar lichaam is ingesteld nadat deze is opgeheven.

De regeling kan in verdere bepalingen voorzien.

4. Voor wijzigingen van de regeling is een meerderheid van ten minste twee derde van het in de regeling bepaalde aantal vertegenwoordigers van de territoriale gemeenschappen of autoriteiten in het algemeen bestuur vereist. De regeling kan in aanvullende voorwaarden voorzien.

5. De afvaardiging van vertegenwoordigers van de deelnemende territoriale gemeenschappen of autoriteiten naar het algemeen bestuur richt zich naar het interne recht van de betrokken Staat. Hetzelfde geldt voor de rechten en verplichtingen van deze vertegenwoordigerees jegens de afvaardigende instellingen, voor zover deze Overeenkomst niet anders bepaalt.

Artikel 5

Bevoegdheden van het openbaar lichaam tegenover derden

1. Het openbaar lichaam is niet bevoegd bij verordening algemeen verbindende voorschriften vast te stellen of bij beschikking verplichtingen op te leggen.
2. De deelnemers aan de regeling waarbij het openbaar lichaam is ingesteld zijn jegens het openbaar lichaam verplicht, binnen de grenzen van de hun krachtens het interne recht van hun Staat toekomstende bevoegdheden, de maatregelen te treffen die voor de vervulling van zijn taken noodzakelijk zijn.

Artikel 6

Gemeenschappelijke regeling waarbij geen openbaar lichaam of gemeenschappelijk orgaan wordt ingesteld

1. Territoriale gemeenschappen of autoriteiten kunnen een gemeenschappelijke regeling treffen waarbij geen openbaar lichaam of gemeenschappelijk orgaan wordt ingesteld, voor zover dit volgens het recht van de Staat van de deelnemende territoriale gemeenschappen of autoriteiten is toegestaan. De gemeenschappelijke regeling dient schriftelijk te worden vastgelegd.
2. In de in het eerste lid bedoelde gemeenschappelijke regeling kan in het bijzonder worden geregeld dat een territoriale gemeenschap of autoriteit taken behartigt van een andere territoriale gemeenschap of autoriteit in naam en volgens de instructies van deze, met inachtneming van het recht van de Staat van de tot het geven van instructies bevoegde territoriale gemeenschap of autoriteit. In de gemeenschappelijke regeling kan niet worden bepaald dat taken van een andere territoriale gemeenschap of autoriteit in eigen naam worden behartigd.

3. De gemeenschappelijke regeling dient een bepaling te bevatten waarin is vastgelegd of, en zo ja, in welke mate, er sprake is van vrijwaring tussen de deelnemende territoriale gemeenschappen of autoriteiten onderling van aansprakelijkheid jegens derden.

4. De gemeenschappelijke regeling dient een bepaling te bevatten over de voorwaarden voor de beëindiging van de samenwerking.

5. Voor zover in deze Overeenkomst geen andere bepalingen zijn opgenomen, is het recht van toepassing van de Overeenkomstsluitende Staat op het grondgebied waarvan de desbetreffende verplichting uit de gemeenschappelijke regeling moet worden vervuld.

Artikel 7

Gemeenschappelijk orgaan

1. Territoriale gemeenschappen of autoriteiten kunnen een gemeenschappelijke regeling treffen waarbij een gemeenschappelijk orgaan wordt ingesteld. Dit gemeenschappelijk orgaan beaadt met inachtneming van het bepaalde in de gemeenschappelijke regeling over aangelegenheden die de deelnemers gezamenlijk aangaan.

2. Het gemeenschappelijk orgaan kan geen de deelnemers of derden bindende beslissingen nemen.

3. De gemeenschappelijke regeling dient bepalingen te bevatten over

1. de taakgebieden waarmee het gemeenschappelijk orgaan zich bezig zal houden,
2. de wijze waarop de samenwerking binnen het orgaan gestalte krijgt,
3. de zetel van het gemeenschappelijk orgaan.

4. Voor zover deze Overeenkomst geen andere bepalingen bevat, geldt voor het gemeenschappelijk orgaan het recht van de Overeenkomstsluitende Staat waar de zetel van het gemeenschappelijk orgaan is gevestigd.

Artikel 8

Geldigheidsvereisten voor maatregelen van grensoverschrijdende samenwerking

1. De in artikel 2, tweede lid, voorziene vormen van samenwerking kunnen slechts rechtsgeldig worden overeengekomen en gewijzigd, indien de bepalingen van het recht van de Staat van de deelnemende territoriale gemeenschappen of autoriteiten over

1. de bevoegdheid en de besluitvorming van de organen van de territoriale gemeenschappen of autoriteiten,
2. vormvoorschriften,
3. goedkeuring en
4. openbaarmaking

in acht zijn genomen.

2. Territoriale gemeenschappen of autoriteiten als bedoeld in artikel 1 wijzen de territoriale gemeenschappen of autoriteiten die in andere Overeenkomstsluitende Staten zijn gevestigd op de vereisten die het eerste lid stelt.

Artikel 9

Toezicht

1. Indien het interne recht van hun Staat zulks vereist, geven de betrokken territoriale gemeenschappen of autoriteiten aan de autoriteiten aan het toezicht waarvan zij onderworpen zijn, informatie over de oprichting, wijziging en opheffing van vormen van samenwerking ingevolge artikel 2, tweede lid, waaraan zij deelnemen.

2. De bevoegdheden van de bevoegde autoriteiten van de Overeenkomstsluitende Staten inzake het toezicht op territoriale gemeenschappen of autoriteiten die aan hun toezicht onderworpen zijn, blijven onverlet.

3. Voor het toezicht op op basis van deze Overeenkomst ingestelde opembare lichamen en gemeenschappelijke organen zijn met inachtneming van het interne recht van hun Staat de toezichthoudende autoriteiten bevoegd van de Overeenkomstsluitende Staat waar zij hun zetel hebben. De toezichthoudende autoriteit zorgt voor de behartiging van de belangen van alle territoriale gemeenschappen of autoriteiten van de andere Overeenkomstsluitende Staten die deelnemen in het openbaar lichaam of gemeenschappelijk orgaan.

4. De ingevolge het derde lid bevoegde toezichthoudende autoriteiten en de voor het toezicht op de deelnemende territoriale gemeenschappen en autoriteiten bevoegde toezichthoudende autoriteiten van de andere Overeenkomstsluitende Staten geven elkaar desgevraagd alle informatie en stellen elkaar wederzijds op de hoogte van de essentiële maatregelen en resultaten van hun toezicht, voor zover dit gevolgen kan hebben voor de samenwerking. Maatregelen inzake het toezicht die openbare lichamen of gemeenschappelijke organen betreffen mogen slechts na overleg met de bevoegde toezichthoudende autoriteiten van de andere Overeenkomstsluitende Staten worden getroffen, tenzij deze maatregelen geen uitstel dulden.

5. Voordat een toezichthoudende autoriteit van een Overeenkomstsluitende Staat maatregelen treft die betrekking hebben op de samenwerking ingevolge artikel 6, informeert zij de bevoegde toezichthoudende instantie van de andere Overeenkomstsluitende Staat om tot onderlinge afstemming te komen, tenzij de maatregel geen uitstel duldt.

Artikel 10

Rechtsgang en aanspraken van derden

1. Derden behouden jegens een territoriale gemeenschap of autoriteit ten behoeve waarvan of in naam waarvan een openbaar lichaam of een andere territoriale gemeenschap of autoriteit taken behartigen, alle rechtsvorderingen die hun zouden toekomen indien deze taken niet via grensoverschrijdende samenwerking zouden zijn vervuld. De rechtsgang richt zich naar het recht van de Overeenkomstsluitende Staat van de territoriale gemeenschap of autoriteit wier taak is vervuld.

2. Naast de de ingevolge het eerste lid aansprakelijke territoriale gemeenschap of autoriteit zijn ook het openbaar lichaam of de territoriale gemeenschap of autoriteit die taken behartigen aansprakelijk. Rechtsvorderingen tegen hen richten zich naar het recht van de Overeenkomstsluitende Staat waar hun zetel is gevestigd.

3. Indien een rechtsvordering overeenkomstig het eerste lid wordt ingesteld tegen een territoriale gemeenschap of autoriteit namens welke een openbaar lichaam heeft gehandeld, dan is het openbaar lichaam tegenover de territoriale gemeenschap of autoriteit verplicht deze te vrijwaren van aansprakelijkheid jegens derden. Indien de rechtsvordering gericht is tegen een territoriale gemeenschap of autoriteit die op basis van een gemeenschappelijke regeling ingevolge artikel 6 heeft gehandeld, geldt voor de onderlinge aansprakelijkheid tussen de twee betrokken territoriale gemeenschappen of autoriteiten het daaromtrent in de gemeenschappelijke regeling bepaalde ingevolge artikel 6, derde lid.

Artikel 11

*Rechtsgang bij geschillen tussen territoriale gemeenschappen
of autoriteiten*

1. Bij publiekrechtelijke geschillen tussen territoriale gemeenschappen of autoriteiten, openbare lichamen of gemeenschappelijke organen die naar aanleiding van grensoverschrijdende samenwerking zijn gerezen, wordt de rechtsgang bepaald volgens de regels van de Overeenkomstsluitende Staat waar de zetel van de gedaagde is gevestigd.
2. De betrokken territoriale gemeenschappen of autoriteiten kunnen overeenkomen geschillen voor te leggen aan een scheidsgerecht.

Artikel 12

Territoriale reikwijdte

Wat het Koninkrijk der Nederlanden betreft geldt deze Overeenkomst slechts voor het Rijk in Europa.

Artikel 13

Inwerkingtreding

De Overeenkomst treedt in werking op de eerste dag van de tweede maand volgend op de datum waarop de laatste Overeenkomstsluitende Staat de andere Overeenkomstsluitende Staten mededeling doet dat aan de interne vereisten voor inwerkingtreding is voldaan.

Artikel 14

Werkingsduur en opzegging

1. Deze Overeenkomst wordt aangegegaan voor onbepaalde tijd.
2. Ieder van de Overeenkomstsluitende Staten kan deze Overeenkomst tegenover de andere Overeenkomstsluitende Staten schriftelijk opzeggen; de opzegtermijn bedraagt twee jaar, te rekenen vanaf het einde van het kalenderjaar.
3. In geval van opzegging door het Land Nedersaksen of het Land Noordrijn-Westfalen blijft de Overeenkomst tussen de overige Overeenkomstsluitende Staten van kracht. In geval van opzegging door één van deze Landen kan het andere Land binnen drie maanden na de ontvangst van de opzegging verklaren dat het zich daarbij aansluit.
4. Indien de Overeenkomst wordt opgezegd, blijven de vóór de buitenwerkingstelling van de Overeenkomst tot stand gekomen maatregelen als gevolg van samenwerking en de bepalingen van de Overeenkomst welke rechtstreeks op de vormen van samenwerking van toepassing zijn, onverlet.

TEN BLIJKE WAARVAN de daartoe behoorlijk bevoegd verklaarde
gevolmachtigden deze Overeenkomst hebben ondertekend.

GEDAAN te Isselburg-Anholt, op 23 mei 1991 in vier
oorspronkelijke exemplaren in de Nederlandse en de Duitse
taal, zijnde beide teksten gelijkelijk authentiek.

Voor het Land Noordrijn-Westfalen,

gez. Johannes Rau

Voor het Land Nedersaksen,

gez. Gerhard Schröder

Voor de Bondsrepubliek Duitsland,

gez. Hans-Dietrich Genscher

Voor het Koninkrijk der Nederlanden,

gez. van den Broek

gez. Dales

Protocol

Bij de ondertekening van de Overeenkomst tussen het Land Noordrijn-Westfalen, het Land Nedersaksen, de Bondsrepubliek Duitsland en het Koninkrijk der Nederlanden inzake grensoverschrijdende samenwerking tussen territoriale gemeenschappen of autoriteiten op 23 mei 1991 te Isselburg (BRD) hebben de Overeenkomstsluitende Partijen de volgende afspraken gemaakt, die een integrerend deel van de Overeenkomst vormen:

De Overeenkomstsluitende Partijen zullen streven naar een uniforme uitlegging van deze Overeenkomst binnen de reikwijdte daarvan. Dit doel dient reeds de door de Overeenkomstsluitende Partijen gezamenlijk opgestelde Toelichting bij de Overeenkomst, die de Overeenkomstsluitende Partijen in het kader van de interne goedkeuringsprocedures steeds bij de Overeenkomst zullen voegen.

Indien een Overeenkomstsluitende Partij consultaties over de uitlegging of de toepassing van de Overeenkomst noodzakelijk acht, zullen de Overeenkomstsluitende Partijen op het niveau van de bevoegde ministeries hiertoe bijeenkomen.

GEDAAN te Isselburg-Anholt,, op 23 mei 1991 in vier oorspronkelijke exemplaren in de Nederlandse en de Duitse taal, zijnde beide teksten gelijkelijk authentiek.

Voor het Land Noordrijn-Westfalen,
gez. Johannes Rau

Voor het Land Nedersaksen,
gez. Gerhard Schröder

Voor de Bondsrepubliek Duitsland,
gez. Hans-Dietrich Genscher

Voor het Koninkrijk der Nederlanden,
gez. van den Broek
gez. Dales

27 740 1

Ter inzage
gelegd stuk

Verlichting

1. Algemene beschouwing

1. Inleiding

Op 21 mei 1980 kwam op initiatief van de Raad van Europa te Madrid de Europese Kadervereenkomst tussen territoriale gemeenschappen of autoriteiten inzake grensoverschrijdende samenwerking tot stand (Tractatenblad [Trb.] 1981, 74; "Bundesgesetzblatt" [BGBL.] 11 1981, p. 966). De Kadervereenkomst is op 21 september 1981 door de Bondsrepubliek Duitsland bekrachtigd en op 26 oktober 1981 door Nederland aanvaard. In de Bondsrepubliek Duitsland is de Kadervereenkomst op 22 december 1981 (BGBL. 17, p. 465) in werking getreden en in Nederland op 27 januari 1982 (Trb. 1981, 214). De Kadervereenkomst van Madrid houdt voor de lidstaten die haar hebben bekrachtigd of aanvaard, de verplichting in grensoverschrijdende samenwerking te vergemakkelijken en te bevorderen. De samenwerking moet vorm krijgen binnen de bevoegdheden die de desbetreffende territoriale gemeenschappen of autoriteiten krachtens intern recht bezitten.

Deze overeenkomst tussen het Koninkrijk der Nederlanden, de Bondsrepubliek Duitsland, en de deelstaten Nedersaksen en Noordrijn-Westfalen dient de verwezenlijking van de doelstellingen van de Kadervereenkomst in het gehele Duits-Nederlandse grensgebied.

Met de voorliggende overeenkomst vervolgen de Overeenkomstsluitende Partijen een

reeds eerder ingelagen wisp. Immers, wat betreft het Koninkrijk der Nederlanden is op 12 september 1980 met België en Luxemburg een Benelux-overeenkomst ondertekend, die grensoverschrijdende samenwerking tussen territoriale samenwerkingsverbanden of autoriteiten op publiekrechtelijke grondslag mogelijk maakt (Trb. 1980, 160). Deze Overeenkomst is op 1 april 1981 in werking getreden. Nedersaksen en Noordrijn-Westfalen hebben in 1969 samen een verdrag inzake grensoverschrijdende samenwerking gesloten, waarbij voor dezelfde oplossing is gekozen ("Staatsvertrag zwischen Niedersachsen und Nordrhein-Westfalen über Zweckverbände, öffentlich-rechtliche Vereinbarungen, Kommunale Arbeitsgemeinschaften und Wasser- und Bodenverbände" van 21 april/9 mei 1969 (GV. NW. p. 928 en Nieders. GVBl. 1970 p. 64)).

Ook in deze overeenkomst tussen het Koninkrijk der Nederlanden, de Bondsrepubliek Duitsland, Nedersaksen en Noordrijn-Westfalen is er voor gekozen om samenwerking op publiekrechtelijke grondslag mogelijk te maken.

2. Doel van de Overeenkomst

Grensoverschrijdende lokale en regionale samenwerking aan de Duits-Nederlandse grens zijn in wezen geen nieuw verschijnsel. Op informele basis bestaan al sinds vele jaren diverse vormen van grensoverschrijdende samenwerking. Van een formele grondslag is bijvoorbeeld sprake in het geval van de Eems-Bittard-Regio, waarbij men koos voor een privaatrechtelijke constructie.

de gemeenten, in de Bondsrepubliek Duitsland door de "Gemeinden"; daarnaast kent men in de Bondsrepubliek territoriale functionele gemeenschappen - waarvoor geen Nederlands equivalent bestaat - die boven-gemeentelijke taken, die meer dan een gemeente betreffen, behartigen: de "Gemeindeverbände", waartoe o.a. de "Kreise" behoren. In het kader van deze Overeenkomst wordt het Duitse begrip "kommunale Körperschaft" gelijkgesteld met het Nederlandse begrip "lokale of regionale gemeenschap"; onder dat laatste begrip vallen ook de provincies.

De reikwijdte van deze Overeenkomst bestaat aan Duitse zijde vooral "Gemeinden" en "Gemeindeverbände". Aan Nederlandse zijde kunnen gemeenten en provincies van de mogelijkheid van grensoverschrijdende samenwerking gebruik maken. De reikwijdte van de Overeenkomst is niet beperkt in die zin dat bij voorbeeld slechts direct aan de grens gelegen gemeenten voor samenwerking in aanmerking komen. Op basis van deze Overeenkomst zou bij voorbeeld de gemeente Rotterdam, die de grootste zeehaven ter wereld beheert, ten aanzien van havenfaciliteiten een vorm van samenwerking kunnen aangaan met de gemeente Duisburg, waar de grootste binnenhaven van de wereld is gelegen.

Duitse instellingen en organen van het centrale staatsbestuur, in het bijzonder autoriteiten op deelstaatsniveau, worden door deze Overeenkomst niet rechtstreeks in staat gesteld tot grensoverschrijdende samenwerking. Hetzelfde geldt voor organen

van de Nederlandse rijksoverheid. Samenwerking op het niveau van het Rijk, de provincies en de deelstaten wordt reeds voor talrijke gebieden mogelijk gemaakt door het Algemeen Verdrag tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Bondsrepubliek Duitsland van 8 april 1966 (Trb. 1966, 67; BGBl. II 1966, p. 403). Specifiek voor het terrein van de ruimtelijke ordening is een kader voor samenwerking geschapen door de Overeenkomst tussen de Regering van het Koninkrijk der Nederlanden en de Regering van de Bondsrepubliek Duitsland inzake samenwerking op het gebied van de ruimtelijke ordening van 10 maart 1976 (Trb. 1976, 75; BGBl. II 1977, n. 15).

Op de door dit Verdrag resp. deze Overeenkomst geregelde terreinen is het aan Duitse zijde juridisch niet mogelijk en is er praktisch geen behoefte aan de reikwijdte van deze Overeenkomst dit te breiden tot federale staatsinstellingen en staatsinstellingen op deelstaatsniveau. Mutatis mutandis geldt dit ook voor instellingen en organen van de Nederlandse rijksoverheid.

Een regeling van de samenwerking van staatsinstellingen in deze Overeenkomst zou ook niet te verenigen zijn met het systeem en de structuur van de Overeenkomst. Het is bovendien niet denkbaar dat federale autoriteiten of autoriteiten op deelstaatsniveau of ook de Nederlandse rijksoverheid rechtstreeks gebruik kunnen maken van het in de Overeenkomst voorziene instrument "Zweckverband" (gemeenschappelijke regeling waarbij een openbaar

De inrichting van de gemeenten is vastgesteld door de Provinciale Staten van Noord-Nederlandsch-Gebied op 27 April 1951. De inrichting van de gemeenten is vastgesteld door de Provinciale Staten van Noord-Nederlandsch-Gebied op 27 April 1951. De inrichting van de gemeenten is vastgesteld door de Provinciale Staten van Noord-Nederlandsch-Gebied op 27 April 1951.

De inrichting van de gemeenten is vastgesteld door de Provinciale Staten van Noord-Nederlandsch-Gebied op 27 April 1951. De inrichting van de gemeenten is vastgesteld door de Provinciale Staten van Noord-Nederlandsch-Gebied op 27 April 1951. De inrichting van de gemeenten is vastgesteld door de Provinciale Staten van Noord-Nederlandsch-Gebied op 27 April 1951.

de overeenkomst voorziet als samenwerkingsvormen in het treffen van gemeenschappelijke regelingen waarbij een openbaar lichaam wordt ingesteld ("Zweckverband"), van gemeenschappelijke regelingen waarbij een gemeenschappelijk orgaan wordt ingesteld ("kommunale Arbeitsgemeinschaft") en van lichte gemeenschappelijke regelingen of regelingen waarbij een centrumgemeente wordt aangewezen ("Öffentlich-rechtliche Vereinbarung").

Om de problemen te vermijden die voortvloeien uit het feit dat de Nederlandse en Duitse rechtsorde niet overeenstemmen, bevat de Overeenkomst de basisbeginselen van deze rechtsinstituten (organisatie, werkwijze) en verwijst voor het overige naar de Nederlandse en Duitse rechtsorde.

De Overeenkomst sluit uit dat territoriale gemeenschappen of autoriteiten van een andere Overeenkomstsluitende Staat bevoegd worden verklaard de burger bindende beslissingen op vreemd staatsgebied te nemen; ze kunnen in het kader van grensoverschrijdende samenwerking door een openbaar lichaam ("Zweckverband") geen algemeen verbindende voorschriften worden gegeven of bij beschikking verplichtingen worden opgelegd aan derden. Territoriale gemeenschappen of autoriteiten worden slechts in staat gesteld de bevoegdheden tot het nemen van de burger bindende beslissingen van een territoriale gemeenschap of autoriteit van een andere Overeenkomstsluitende Staat volgens de instructies en in naam van deze uit te oefenen. Door deze beperking wordt resoning

gehouden met de voor de Duitse Overeenkomstsluitende deelstaten geldende constitutionele barrières; deze deelstaten zijn niet gerechtigd de bevoegdheid de burger bindende beslissingen te nemen, over te dragen aan vreemde staatsinstellingen. Het feit dat in het kader van grensoverschrijdende samenwerking door een openbaar lichaam ("Zweckverband") geen de burger bindende beslissingen kunnen worden genomen, vormt in de praktijk geen belemmering. Een openbaar lichaam kan namelijk de betrokken deelnemende territoriale gemeenschappen of autoriteiten verplichten in de vorm van de burger bindende beslissingen de maatregelen te treffen waartoe het heeft besloten.

art 5, lid 2

Dat doel van de bepalingen over de rechtsbescherming is de per Staat geldende bepalingen over de rechtsgang zo ongewijzigd mogelijk te handhaven. Burgers en andere derden kunnen derhalve rechtsvorderingen die in verband met grensoverschrijdende samenwerking ontstaan, instellen tegen die territoriale gemeenschappen of autoriteiten en via die rechtsgang, die zonder grensoverschrijdende samenwerking aangewend zouden zijn.

Voor rechtsgeschillen tussen territoriale gemeenschappen of autoriteiten die deelnemen in grensoverschrijdende samenwerkingsvormen, wordt een conflictregel geschapen, die waarborgt dat een territoriale gemeenschap of autoriteit niet wordt onderworpen aan de jurisdictie van een vreemde Staat.

overige lichamen in de zin van artikel 5
van de "Beleidsnota" kunnen worden aan-

gesteld.

Naamlicon wordt ingevuld met de
aanvullende bepalingen waarbij een open-
stelling van "Beleidsnota" aan gemeen-
zaam, op grond van het artikel 5 van de
"Beleidsnota" aan de gemeenschap deel-
nemen of worden toegevoegd. Het is van
nederlandsche zijde tevens ten bate van
deelnemers zonder dat aan nederlandsche
zijde overeenkomstige bepalingen
worden en van het land - direct aan een van
de "Beleidsnota" kunnen in afwijking van de
zin van artikel 5 van de nederlandsche
van nederlandsche "Beleidsnota" in de

der geval van toezicht in
een gebied waarop de overeenkomst in de
aankomende gemeenschappen of andere
van nederlandsche zijde worden alle
aankomende gemeenschappen.

Artikel 5 van de nederlandsche
aankomende "Beleidsnota" en "Beleidsnota"
van nederlandsche zijde kunnen in het
aankomende

artikel 5 van de overeenkomst worden
van de nederlandsche zijde en van de
zijde van de overeenkomst vallen op grond
en worden in de zin van de wet

aanvullende bepalingen van de nederlandsche
overeenkomst en de nederlandsche

artikel 5 van de nederlandsche

artikel 5

1. Artikel 5 van de nederlandsche

in de nederlandsche nederlandsche
gemeenschappen van de nederlandsche
voorziening van de nederlandsche
aanvullende bepalingen waarbij een open-
stelling van "Beleidsnota" aan gemeen-
zaam, op grond van het artikel 5 van de
"Beleidsnota" aan de gemeenschap deel-
nemen of worden toegevoegd. Het is van
nederlandsche zijde tevens ten bate van
deelnemers zonder dat aan nederlandsche
zijde overeenkomstige bepalingen
worden en van het land - direct aan een van
de "Beleidsnota" kunnen in afwijking van de
zin van artikel 5 van de nederlandsche
van nederlandsche "Beleidsnota" in de

artikel 5

artikel 5 van de nederlandsche
aankomende gemeenschappen en nederlandsche
van de nederlandsche zijde en van de
nederlandsche zijde worden alle
aankomende gemeenschappen.

artikel 5

artikel 5 van de nederlandsche
aankomende gemeenschappen en nederlandsche
van de nederlandsche zijde en van de
nederlandsche zijde worden alle
aankomende gemeenschappen.

Hier verriete haant voort op de grond-
rechten van de Overeenkomst, grens-
overschrijdende samenwerking met een lo-
kaal of regionaal karakter mogelijk te
maken. Door het opnemen van deze voorwaarde
de wordt aan Duitse zijde mede rekening
gehouden met de bevoegdheid van de deel-
staten tot het sluiten van deze Overeen-
komst. Voor andere publiekrechtelijke in-
stellingen aan Duitse zijde kan pas sprake
zijn van de mogelijkheid tot samenwerking,
indien ook lokale of regionale rechtsgre-
meenschappen in de desbetreffende grens-
overschrijdende samenwerkingsvorm deel-
nemen.

Daarnaast is nuq als voorwaarde gesteld
dat de betrokken andere dan lokale of re-
gionale gemeenschappen of autoriteiten
volgens de voor hen geldende rechtsnormen
in elk geval bevoegd moeten zijn in de
samenwerkingsvorm deel te nemen. Het is
niet de bedoeling dat de Overeenkomst de
bevoegdheden die hun op basis van het in-
terne recht toekomen, uitbreidt. Deze
voorwaarden zijn vooral relevant voor het
treffen van een gemeenschappelijke rege-
ling waarbij een openbaar lichaam wordt
ingesteld; ze komen overeen met het be-
geide in de Kgr, het ZwVG en het GKG,
volgens welke wetten in het bijzonder an-
dere dan lokale of regionale publiek-
rechtelijke gemeenschappen of autoriteiten
alencs naast lokale of regionale gemeen-
schappen kunnen deelnemen aan een gemeen-
schappelijke regeling waarbij een openbaar
lichaam wordt ingesteld.

Met de terechte volzin wordt in de eerste
plaats rekening gehouden met de omstandig-
heid dat taken die in de Duitse deelstaten
door publiekrechtelijke lichamen worden
behartigd, in Nederland voor een deel door
private instellingen worden vervuld. Be-
voendien is het zowel naar Duits als ook
naar Nederlands recht mogelijk dat pri-
vaatrechtelijke rechtspersonen naast loka-
le of regionale gemeenschappen aan vormen
van samenwerking deelnemen. Ook op basis
van deze Overeenkomst is in een dergelijke
samenwerking voorzien. Volgens het recht
van de twee Duitse deelstaten is het ech-
ter uitgesloten dat privaatrechtelijke
rechtspersonen over lokale of regionale
samenwerking "offentlich-rechtliche Ver-
einbarungen" treffen. Het is de bedoeling
dat deze regel ook geldt voor de offent-
lich-rechtliche Vereinbarung (gemeen-
schappelijke regeling waarbij geen open-
baar lichaam of gemeenschappelijk orgaan
wordt ingesteld) overeenkomstig artikel 6
van deze Overeenkomst. Deze Overeenkomst
maakt het niet mogelijk dat een privaatrechtelijke
rechtspersoon (ingevolge een
gemeenschappelijke regeling waarbij geen
openbaar lichaam of gemeenschappelijk or-
gaan is ingesteld met een Nederlandse en
een Duitse lokale of regionale gemeenschap
publieke taken behartigt.

vijfde lid

Deze bepaling sluit de toepassing van de
Overeenkomst uit op gevallen van interlo-
cale of regionale samenwerking waaraan
uitsluitend Nederlandse of uitsluitend

de "offentelijk-rechtelijke vereniging"
komt in zinnen overeen met een redelijke
gemeenschappelijke rechtelijke een-
zijdige lichamen of gemeenschappelijke
zaken die worden in artikel 3 als is toe-
gevoegd. Het is bekend voor het bedrijf
"offentelijk-rechtelijke vereniging" in
plaats van voor de beide gemeenschappelijke

De zwaarste vorm van publiekrechtelijke
aanzienlijke is de gemeenschappelijke re-
chtelijke eenzijdige lichamen; in zinnen
("zwaarkolven") wordt ingesloten. Deze
aanzienlijke lichamen worden verder uitgewerkt
in de artikelen 3, 4 en 5.

De zwaarste vorm van publiekrechtelijke
aanzienlijke is de gemeenschappelijke re-
chtelijke eenzijdige lichamen; in zinnen
("zwaarkolven") wordt ingesloten. Deze
aanzienlijke lichamen worden verder uitgewerkt
in de artikelen 3, 4 en 5.

het mandaat heeft een rechtelijke op-
dracht van de op het laatste van het pub-
liekrechtelijke mogelijke vormen van samenwerk-
ting. Samenwerking op interstatie basis of
op basis van het privaatrechtelijke
overeenkomst.

Althoe

het mandaat heeft een rechtelijke op-
dracht van de op het laatste van het pub-
liekrechtelijke mogelijke vormen van samenwerk-
ting. Samenwerking op interstatie basis of
op basis van het privaatrechtelijke
overeenkomst.

het mandaat heeft een rechtelijke op-
dracht van de op het laatste van het pub-
liekrechtelijke mogelijke vormen van samenwerk-
ting. Samenwerking op interstatie basis of
op basis van het privaatrechtelijke
overeenkomst.

"terreutlich rechtlicher Vertrag", omdat verdragen naar Nederlands recht altijd internationale overeenkomsten zijn, die worden gesloten door het Rijk. Artikel 6 bevat de noodzakelijke bepalingen over de gemeenschappelijke regeling waarbij geen openbaar lichaam of gemeenschappelijk orgaan wordt ingesteld.

De derde vorm van samenwerking in het kader van deze Overeenkomst vormt de gemeenschappelijke regeling waarbij een gemeenschappelijk orgaan wordt ingesteld ("kommunale Arbeitsgemeinschaft"). Details zijn in artikel 7 nader omschreven. Het Duitse begrip "kommunale Arbeitsgemeinschaft" is overgenomen uit het bepaalde in paragraaf 2 GKG. In afwijking van artikel 10 van de Wgr kunnen de gemeenschappelijke organen die op basis van deze Overeenkomst ontstaan, geen de deelnemers bindende beslissingen nemen. Daarmee vormt het gemeenschappelijk orgaan in het kader van deze Overeenkomst de lichtste vorm van samenwerking.

Artikel 1

Dit artikel regelt de instelling van het openbaar lichaam als bedoeld in art. 8, eerste lid, Wgr ("Zweckverband"). Openbare lichamen kunnen vooral in die gevallen geschikte vormen van lokale en regionale samenwerking zijn, waarin gemeenschappelijke voorzieningen voor verschillende territoriale gemeenschappen of autoriteiten (zuiveringsinstallaties, begraafplaatsen, vuilnisophaaldiensten, muziekscholen etc.) dienen te bestaan en alle deelnemende territoriale gemeenschappen of autoriteiten invloed moeten krijgen op het beheer en de exploitatie van de voorziening. Openbare lichamen kunnen daarenboven ook voorstellen doen met betrekking tot de planning van dergelijke voorzieningen.

Eerste lid

Wat betreft de taken die door de deelnemende territoriale gemeenschappen of autoriteiten door middel van het openbaar lichaam kunnen worden behartigd, wordt verwezen naar het voor elk van hen geldende interne recht.

Tweede lid

Analoog aan de tweede volzin van het eerste lid van art. 8 Wgr wordt bepaald dat het openbaar lichaam ("Zweckverband") rechtspersoon is, dat wil zeggen rechtsbevoegdheid bezit; naar Duits recht vloeit deze hoedanigheid al voort uit de karakterisering van het "Zweckverband" als publiekrechtelijk lichaam.

... (mirrored text) ...

... (mirrored text) ...

Op grond van federale richtlijnen is het niet mogelijk dat bijvoorbeeld een naar Duits recht ingesteld openbaar lichaam, met een zetel in Nederland of Noordrijn-Westfalen, een ambtenaar in dienst neemt onder voorwaarden die overeenkomen met de rechtspositie van personeel van een Nederlandse territoriale gemeenschap of autoriteit. Bezoldiging en pensioen kunnen slechts verticaal worden geregeld, niet bij gemeenschappelijke regeling. Vastlegging van de rechtspositie van het personeel in de gemeenschappelijke regeling zou bovendien problemen met zich meebringen met betrekking tot het toepasselijke belastingrecht en sociale verzekeringsrecht. Overigens sluit de regeling met betrekking tot de Staat waar de zetel is gevestigd niet uit dat de deelnemers aan het "Zweckverband" met elkaar afspreken eigen personeel ter beschikking te stellen voor ondersteuning van de werkzaamheden van het openbaar lichaam. Dit kan bijvoorbeeld geschieden via detachering en verlofregelingen. Gezien de voorhanden zijnde pragmatische oplossingen bestaat er momenteel geen behoefte aan de clausula inzake de Staat waar de zetel is gevestigd te verruimen. De overeenkomstsluitende Partijen houden echter de mogelijkheid open op een later tijdstip -eventueel in het kader van EG-rechtsontwikkeling- aanvullende regelingen in het leven te roepen.

Artikel 4

Eerste lid

Het treffen van een regeling is de essentiële voorwaarde voor het ontstaan van het openbaar lichaam (verg. artikel 5).

Tweede lid

Deze bepaling geeft de deelnemende territoriale gemeenschappen of autoriteiten de vrijheid naast het algemeen bestuur en het dagelijkse bestuur andere bestuursorganen in te stellen, mits het desbetreffende geldende interne recht daarin voorziet. In het bijzonder wordt in de Wgr de voorzitter als orgaan van het openbaar lichaam genoemd; ook is het volgens deze wet mogelijk commissies van advies ("Beratungsausschüsse") en bestuurscommissies ("Verwaltungsausschüsse") in te stellen.

Derde lid

De meeste in deze bepaling genoemde onderwerpen waarin de gemeenschappelijke regeling waarbij het openbaar lichaam is ingesteld in ieder geval moet voorzien zijn in het interne recht van de overeenkomstsluitende Staten reeds bekend.

De onderdelen 9, 10 en 11 bevatten bepalingen omtrent informatie en verantwoording, die zijn ontleend aan de artikelen 16 en 17 van de Wgr. Zij bewerkstelligen nauwe banden tussen het openbaar lichaam en de deelnemers.

Vanwege de rechtszekerheid dient de regeling ook een bepaling over toetreding en aftreding van de deelnemers te bevatten

beslissingen ten opzichte van derden te nemen. Openbare lichamen kunnen daaronder bijvoorbeeld geen verzandingen of beschikkingen uitvaardigen met betrekking tot belastingen of retributies.

Tweede lid

Om de openbare lichamen evenwel in staat te stellen hun taken te vervullen, wordt hun via een omweg - niet rechtstreeks, maar via de deelnemers - de nodige bestuursmacht gegeven. Het openbaar lichaam wordt in staat gesteld de afzonderlijke deelnemers de bindende verplichting op te leggen om door middel van het geven van algemeen verbindende voorschriften van hun kant te waarborgen dat het openbaar lichaam zijn taken kan vervullen.

Een dergelijk algemeen verbindend voorschrift is bijvoorbeeld de verordening waarbij aansluiting op en gebruikmaking van voorzieningen van het openbaar lichaam worden opgelegd. Het openbaar lichaam kan niet zelf rechtstreeks de burgers bindende beslissingen nemen. Op grond van de interne verhouding met betrekking tot de bevoegdheden inzake regeling en bestuur tussen het openbaar lichaam en zijn deelnemers en van de gebondenheid van de deelnemers aan de besluiten van het openbaar lichaam wordt echter desondanks bereikt dat de vereiste maatregelen worden genomen.

Artikel 1

Eerste lid

Het toepassingsgebied van de in het kader van grensoverschrijdende samenwerking getroffen gemeenschappelijke regeling waarbij geen openbaar lichaam of gemeenschappelijk orgaan wordt ingesteld is inhoudelijk nauwelijks beperkt. Deze gemeenschappelijke regelingen kunnen bijvoorbeeld betrekking hebben op het medegebruik van openbare voorzieningen, op afspraken om bepaalde plannen wel of niet uit te voeren, of op de onderlinge afstemming van de aanschaf van bepaalde uitwisselbare uitrustingen (bijvoorbeeld voor de brandweer).

Het treffen van de concrete gemeenschappelijke regeling dient volgens het Internericht van de Staat van iedere deelnemende territoriale gemeenschap of autoriteit te zijn toegestaan. Vermeden dient te worden dat een territoriale gemeenschap of autoriteit die ingevolge het voor haar geldende recht in het concrete geval niet bevoegd is een gemeenschappelijke regeling te treffen, dit verbod kan omzeilen via de weg van grensoverschrijdende samenwerking.

De bepaling dat de gemeenschappelijke regeling schriftelijk dient te worden vastgesteld, is ontleend aan het Nederlandse recht.

Tweede lid

De bepaling bevat een bijzondere vorm van de regeling waarbij geen openbaar lichaam

Artikel 7

Eerste en tweede lid

Het eerste lid regelt de voorwaarden voor het treffen van een gemeenschappelijke regeling waarbij een gemeenschappelijk orgaan ("Kommunale Arbeitsgemeinschaft") wordt ingesteld en beschrijft in de tweede volzin in aansluiting op paragraaf 2, tweede lid, eerste volzin, GKB, de hoofdzaak ervan. Het voorvoorschrift is ontleend aan het Nederlandse recht.

Een gemeenschappelijk orgaan kan ingevolge het tweede lid geen de deelnemers of darden verbindende beslissingen nemen, maar is slechts gemachtigd (en verplicht) de deelnemers overeenkomstig de resultaten van de beraadslagingen stimulansen te geven. Het gemeenschappelijk orgaan kan bijvoorbeeld de planning van de afzonderlijke deelnemers coördineren, de maatregelen van instellingen of diensten in het kader van de in de gemeenschappelijke regeling genoemde aangelegenheden op elkaar afstemmen en proberen tot gemeenschappelijke oplossingen te komen. Op dit punt is er een belangrijk verschil met een gemeenschappelijk orgaan, ingesteld op grond van artikel 8, tweede lid, van de Wgr: dit is wel bevoegd beslissingen te nemen die de deelnemers binden.

Derde en vierde lid

Het derde lid bevat de noodzakelijke bestanddelen van de regeling. Het derde lid, onderdeel 3, correspondeert met het vierde lid, dat het toepasselijke recht bepaalt.

Artikel 8

Deze bepaling betreft de voorwaarden voor de geldigheid van de toetstandhouding van de desbetreffende vorm van samenwerking resp. van haar wijziging, die door de deelnemende territoriale gemeenschappen of autoriteiten resp. hun toezichthoudende autoriteiten - zie artikel 9, eerste en tweede lid - in acht dienen te worden genomen. Daaronder vallen de bepalingen over het toezicht volgens artikel 9, derde tot en met vijfde lid, ook na de rechtsgeldige totstandkoming van de concrete samenwerking. Het eventueel niet voldoen aan de interne vereisten bij het treffen van een regeling inzake grensoverschrijdende samenwerking kan met inachtneming van het interne recht tot nietigheid van de desbetreffende samenwerkingsvorm leiden. Dit geldt ook voor wijzigingen van de overeengekomen samenwerking. Wijzigingen dienen als gedeeltelijke "nieuwe regeling" net als de aanvankelijke regeling van vorm van samenwerking te worden behandeld.

... worden ... in het ...
... het ...
... de ...

... 10

... van ...
... van het ...
... in het ...

... 10

... worden ...
... in het ...
... de ...

... 10

... worden ...
... in het ...
... de ...

... 10

... worden ...
... in het ...
... de ...

... 10

... worden ...
... in het ...
... de ...

... 10

... worden ...
... in het ...
... de ...

... 10

... worden ...
... in het ...
... de ...

... 10

... worden ...
... in het ...
... de ...

... 10

Aan maatregelen in het kader van het toezicht op openbare lichamen of gemeenschappelijke organen geen doorgaans consultaties vooraf.

De eventuele informatie- en coördinatieplicht van een toezichthoudende autoriteit ten opzichte van andere autoriteiten binnen dezelfde Staat wordt geregeld door het interne recht.

Vijfde lid

De informatieplicht bestaat ook in geval van maatregelen in het kader van toezicht jegens een territoriale gemeenschap of autoriteit die deelneemt aan een gemeenschappelijke regeling als bedoeld in artikel 6 van deze overeenkomst.

Artikel 10

Eerste lid

Met deze bepaling wordt bevestigd de waarborg inzake de rechtsgang op basis van het interne recht veilig te stellen met betrekking tot maatregelen die op grond van grensoverschrijdende samenwerking jegens burgers worden uitgevaardigd. Hiertoe verleent het eerste lid derden dezelfde aanspraken en dezelfde rechtsgang die hun zonder grensoverschrijdende samenwerking zouden toekomen.

De bepaling ligt in het verlengde van de in de overeenkomst neergelegde bepaling, aan openbare lichamen niet de bevoegdheid te geven bindende beslissingen jegens derden te nemen (vergelijk artikel 9, eerste lid) en delegatie van bevoegdheden bij gemeenschappelijke regelingen waarbij geen openbaar lichaam of gemeenschappelijk orgaan is ingesteld ("offentlich-rechtliche Vereinbarungen") uit te sluiten (vergelijk artikel 6, tweede lid).

Voor zover niet in eigen naam is gehandeld, is de regeling declaratoir, omdat voor de instantie namens welke is gehandeld, uit dat handelen in elk geval rechten en plichten voortvloeien. Voor zover in eigen naam, maar ten behoeve van een ander is gehandeld, is de regeling constitutief, maar slechts in die zin dat het aantal instanties tot welke een zijn aanspraken kan richten wordt uitgebreid, niet dat er een nieuwe rechtsgrond voor de aanspraak in het leven wordt geroepen. Inhoudelijk richt de aanspraak zich naar het reeds geldende recht en is er slechts

den eerste.

het openbaar lichaam ten beschikking van
 financiële middelen door de desbetreffende in
 om er ten behoeve van de maatschappij
 werd het voor het ontstaan van de eerste
 de benaming van zijn leden te bevestigen
 verandering der naam, dat in het afgeven
 naar lichaam op basis van de onderlinge
 volgens de eerste volzin draagt het open-
 liden.

particuliere gemeenschappen of autori-
 het eerste en tweede lid aangevallen
 de verandering van naam die ingevolge
 deze bepaling voorziet in de regeling van

derde lid

kan worden.

de instantie tot wie men zijn aanspreken
 lid tweede volzin worden het eerste
 naar beide voorgaande bepalingen tweede
 aansprekingslid in het leven gebracht,
 wordt door middel van bepalingen inzake de
 aansprekingslid zijn, ook op dit punt worden
 van een aanvullende bepaling made
 specifieke bepalingen inzake de in
 in zijn naam worden bevestigd, kan de
 technische bepalingen voor zover deze niet
 afdoende gemeenschap of autoriteit die
 van lichaam het openbaar lichaam of de ver-
 lid waarbij het tweede lid ook aangevallen
 naar de aanspreken ingevolge het eerste

derde lid

dat kan worden aangevallen.

de van de maatschappij wordt te maken
 in de van een bepaling in de XIV lid

overeenkomstige bepaling aangevallen.

lid in artikel 1, tweede lid, van de
 aansprekingslid worden te worden het de
 aanspreken wordt afgevoerd, voor het ge-
 bepaalde particuliere gemeenschappen of
 aansprekingslid wordt afgevoerd, de ge-
 ten van artikel 1, het tweede lid, de ge-
 bepaling de tweede volzin te in de eerste

Artikel 11

Eerste lid

Deze bepaling bevat een collisieregels voor het geval dat er geschillen ontstaan tussen territoriale gemeenschappen of autoriteiten, openbare lichamen ("Zweckverbände") en gemeenschappelijke organen ("kommunale Arbeitsgemeinschaften") naar aanleiding van grensoverschrijdende samenwerking. Door de gekozen regeling wordt voorkomen dat gerechten van een buitenlandse Staat de mogelijkheid tot het veroordelen van territoriale gemeenschappen of autoriteiten tot een bepaald doen of nalaten kunnen uitoefenen. Dit doel wordt bereikt doordat de zetel van de gedaagde doorslaggevend is voor de rechtsgang bij geschillen die voortvloeien uit grensoverschrijdende samenwerking en de deelnemende territoriale gemeenschappen of autoriteiten daarom eventueel door een gerecht van de eigen Staat tot een bepaald doen of nalaten worden veroordeeld.

De regelingen van het interne recht over de rechtsgang worden door deze bepaling niet gewijzigd.

Tweede lid

Aan de deelnemende territoriale gemeenschappen of autoriteiten wordt de mogelijkheid gegeven vrijwillig overgaan te komen geschillen aan arbitrage te onderwerpen, als een beroep op de bevoegde gerechten zoveel mogelijk te voorkomen. In verband met de in het Duitse recht geldende waarborg inzake rechtsbescherming heeft

een dergelijke overeenkomst het betrekking tot arbitrage niet in die zin een definitief karakter, dat de gerechtelijke weg volledig is afgesloten voor de Duitse territoriale gemeenschappen of autoriteiten die deelnemen aan vormen van grensoverschrijdende samenwerking volgens deze overeenkomst. Daar maatregelen in het kader van grensoverschrijdende samenwerking, bijv. instructies van een openbaar lichaam aan zijn leden, ook rechten van de territoriale gemeenschappen of autoriteiten kunnen aantasten, moet voor deze laatste aan Duitse zijde de mogelijkheid open blijven de gerechtelijke weg te bewandelen.

041AV

1945V

1945V
 De afdeling wordt opgevolgd door de afdeling
 van de overname van de afdeling van de
 van de afdeling van de afdeling van de
 afdeling van de afdeling van de afdeling

1945V
 De afdeling wordt opgevolgd door de afdeling
 van de overname van de afdeling van de
 van de afdeling van de afdeling van de
 afdeling van de afdeling van de afdeling

Artikel 14

Dit artikel bevat een bepaling inzake opzegging van de Overeenkomst. Ingevolge het tweede lid moet de opzegging tegenover alle andere Overeenkomstsluitende Staten geschieden. Bij opzegging door het Koninkrijk der Nederlanden of door de Bondsrepubliek Duitsland gaat het om ontbinding van de Overeenkomst. Bij opzegging ofwel door het Land Nedersaksen ofwel door het Land Noordrijn-Westfalen is er sprake van uitbreiding (derde lid).

Ingevolge het vierde lid blijven in geval van opzegging de bestaande maatregelen als gevolg van samenwerking in eerste instantie van kracht. De bescherming van het vertrouwen van de aan de samenwerking deelnemende territoriale gemeenschappen of autoriteiten vereist dit.

